

- OG SÅ ELSKER JEG GYLLELUGT...

EN FILM OM FILOSOFI MED BØRN

- og så elsker jeg gyllelugt...

en film om filosofi med børn

Danmark, 1989. 26 min. Video.

Produktion, ide og manus: Marianne Albeck.

Kamera: Frank Andersen, Mette Esmark.

Lyd: Peter Sørensen.

Teknisk koordinator: Frank Andersen.

Redigering: Mette Esmark, Marianne Albeck.

Lydmix: Lubo Kristensen.

Animation: Erik Mogensen, Morten Thorning, Martin Skov,

Peter Hwan Lajgaard, Silvana Capuano, L. P. Klessner.

Musik: Jacob Eriksen, Jakob Meinert.

Grafik: Ayar Ibrahim, Torben Ammitzbøll.

Produceret med støtte fra:

Århus Filmværksted,

Videoskolens Videoværksted i Viborg,

Det Danske Videoværksted i Haderslev,

Undervisningsministeriet

og Egmont Fonden.

Tak til: 3. klasse, forældre og Per Jespersen på Øster Højst Skole i Sønderjylland samt Max, Torben, Peder, Morten og Turid.

Anvendt materiale:

Samtaletekster til klassens time for 4.- 6. klasse, skrevet af Per Jespersen.

Filosofi med børn, skrevet af Per Jespersen.

Video nr. V37-063

Decimalnr. 37.12

Udgivet af Statens Filmcentral, 1991.

Sats og layout: Andreas Steinmann. Tryk: Frede Rasmussens Bogtrykkeri.

- og så elsker jeg gyllelugt...

Filosofi med børn

Med denne film har jeg forsøgt at skildre børns tanker og holdninger. Det er børnene, som er i centrum, og børn tænker filosofisk.

Filosofi skal forstås som den tænken, der beskæftiger sig med de mest fundamentale og erkendelsesmæssige spørgsmål. Filosofi er således en bearbejdning af grundvilkårene for al menneskelig udfoldelse.

Børn af i dag vokser op i et højteknologisk samfund. Derfor er det nødvendigt, at de kender de grundliggende forhold, der styrer tilværelsen for os alle, at de føler sig accepteret for deres egne meninger, og at de evner at tolke deres omverden for dermed at kunne handle selvstændigt.

Mit håb er, at denne film vil være til inspiration for forældre og pædagoger, og at den vil vække til eftertanke hos alle, som forstår betydningen af, at børnene bliver rustet med evnen til erkendelse og refleksion, så de kan vokse op og møde fremtidige udfordringer som hele mennesker.

Marianne Albeck

Steffan: „Så kommer man til at tænke på: Hva' fanden, man har jo kun ét liv, og det er dét, man skal bruge hele tiden, indtil man dør...”

Filosofi med børn

af Per Jespersen

En dag i 3. klasse er et lille stykke samfund – et fællesskab af mennesker, hvor den enkelte på forunderlig vis giver et bidrag til helheden med sin egen individualitet. En dag, hvor man får læst en historie højt og giver sig forundringen i vold, for historien giver impulser til børnenes egne tanker, så de med iver kaster sig ud i diskussionen af temaer, der er så tæt på tilværelsens egen centralitet, at de føler, at de lever med hud og hår. Så stråler øjnene, så gløder sindet, så er de med i en tankeproces, som hele klassen er med i – en åndelig frigørelse, der

på een gang er lettende og frigørende. Og uden at børnene selv er klar over det, sidder de og fordyber deres sprog og udvider deres begreber. De glemmer rent faktisk, at de er midt i en undervisningssituation. For undervisningens hemmelighed er, at man glemmer, at man bliver undervist og tror, at man bare oplever.

Børns situation i dag

Det ser ud til, at børn i det moderne samfund har svære kommunikationsproblemer. Vi taler ikke nok med dem, lytter ikke nok til dem, accepterer dem måske ikke tilstrækkeligt som de selvstændigt tænkende mennesker, de er. Mange børn vokser op i en verden, hvor enhver er sig selv nærmest. De vokser op i en materielt indstillet verden, hvor åndelige værdier ikke

Lone: „Voksne har ikke nær så meget fantasi som børn, fordi de er blevet mere fornuftige!”

Theis: „Hvordan man pløjer om 500 år? Så kommer man flyvende i en UFO, og så kommer der to hænder ud med kniv og gaffel, og så pløjer de marken“.

sættes særligt højt. Og medierne gør måske endda tingene endnu værre: børn oplever en total eenvejs-kommunikation, som kan få dem til at tro, at de selv ingenting er værd. De føler, at de ikke kan leve op til de krav, som et moderne samfund stiller til dem.

„Filosofi med børn“ er måske vejen til at skabe en forbindelse imellem børns egen verden og deres omgivelser i et kompliceret samfund. Vi må tale mere med vore børn. Vi må lytte til dem. Vi må prøve at forstå de tanker, de giver til os.

Ved at gøre vort sprog til et stærkt og smidigt redskab for menneskers tænkning, kan det blive et våben mod ensomheden, resignationen og apatien.

Anja: „Hvis jeg nu forestiller mig, hvad Madonna laver nu, så er det virkeligt, at jeg tænker, men det er ikke virkeligt, at hun gør det.“

Forståelse og indføling

Naturligvis tænker børn over mangt og meget. Selvfølgelig er der tusinder af ting, der undrer dem, og som de spørger til. Det er en del af det at være barn, at man undres og spørger, ligesom det burde være en naturlig del af vort samvær med børnene, at vi lyttede til deres vurderinger og gav dem svar, hvor vi kan.

Hvis man arbejder med „Filosofi med børn“, vil man opleve, at det sociale samvær i klassen styrkes. Børnene får en indføling med hinanden – det bliver naturligt at acceptere hinanden, og de lærer at lytte til og forstå hinandens synspunkter uden nødvendigvis at være enige i dem.

Filosofi giver selvtillid

Der skal være tid til at være menneske og tid til at skabe et grundlag for al senere indlæring i de allerførste klasser. Oplevelse og fantasi er nøgleord for vor forståelse af børn og for børns forståelse af deres omverden allerede tidligt i børnenes skolegang.

Derfor gælder det først og fremmest om at lytte til børnene, når de diskuterer et emne. Hvilke tanker ligger der bag det, de siger? Undervisningens kerne er at dykke ned i tankens dyb og tage udgangspunkt der for den videre undervisning.

Man kan starte med en oplæst tekst, som i kort form behandler nogle filosofiske emner. Begreberne opleves af børnene som en

Lone: „Jeg vil nu hellere dø, for hvis man selv må bestemme, hvad man vil være, når man kommer ned på jorden igen, så vil jeg være en hest!“

afspejling af deres egne tanker, og de kaster sig med ildhu over fortolkningen af emnerne. Derved styrkes både børnenes selvtillid og ordforråd.

Så bliver filosofi en oplevelse og en bekræftelse af ens eget værd.

Per Jespersen er klasselærer for den 3. klasse, der optræder i filmen. Efter uenighed med ledelsen på Øster Højst Skole i Sønderjylland tog han i maj 1990 orlov fra sit job og fik arbejde som lærer i England.

Per Jespersen har skrevet tre bøger om emnet:

„Filosofi med børn“ (Kroghs Forlag, Vejle),

„Filosofisk undervisning“ (SK-Forlag, Randerup) og

serien „Tankens verden“ (Forlaget åløkke, Horsens).

Ib: „Det vil være uretfærdigt, hvis mennesker kunne leve evigt, for så ville vi spise alle dyr og planter.“

Filosofi med børn

Filmens budskab er ikke, at filosofi skal være et selvstændigt fag i folkeskolen. Men ved at inddrage filosofi i undervisningen, kan vi give børnene en åndelig ballast, et redskab til at forstå deres egen og andres tænkning.

Den rivende udvikling, de voldsomme ændringer i samfundsstrukturen, den fremherskende individualisme og det brudte familiemønster har børnenes trivsel som omkostning.

Filosofi med børn kan skabe tolerance og indlevelsessevne og samtidig modvirke udvidenhed og fordomsdannelse. Ved at filosofere med børn kan vi ruste dem, så de kan tage imod de udfordringer, et kompliceret samfund giver. Filosofi kan styrke børnenes spontanitet og livsglæde og gøre dem til helstøbte mennesker.

Marianne Albeck

Conny: „Jeg kunne ikke tænke mig at være barn altid. Jeg vil hellere vokse og blive stor, så jeg kan få lov at ride på en sødere hest henne på rideskolen...“

Kjeld:

*„Jeg vil være landmand, fordi det er herligt at passe dyr,
- og så elsker jeg gyllelugt...“*